

20018 - Akika kurbanının hükmü nedir ve bu kurban fakir olandan düşer mi?

Soru

Allah Teâlâ bana bir erkek çocuğu verdi. Kocamın, bu erkek çocuğu için iki koyun kesmesi, çok borçları olduğundan dolayı maddî imkânları elverişli değil ise, sadece bir koyun kesmesi gerektiğini işitmişim. Gerçekten (bu sebepten dolayı) Akika kurbanı kocamdan düşer mi?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Birincisi:

Akika kurbanının hükmü konusunda âlimler üç görüşe ayrılmışlardır:

Bazı âlimler, Akika kurbanının farz olduğu görüşüne varmışlardır.

Bazı âlimler, Akika kurbanının müstehap olduğu görüşüne varmışlardır.

Başka âlimler ise, Akika kurbanının müekked sünnet olduğu görüşüne varmışlardır. Sanırım en tercihli görüş, bu görüştür (müekked sünnetir).

İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi âlimleri şöyle demişlerdir:

"Akika kurbanı, müekked sünnettir. Erkek çocuk için, Kurban bayramında kesilmesi geçerli olan iki koyun veya iki keçi, kız çocuğu için ise bir koyun veya bir keçi, doğduktan sonra yedinci günde kesilir. Bir kimse, Akika kurbanını yedinci günden sonraya ertelerse, herhangi bir zamanda kesmesi câizdir ve ertelemesinde kendisine hiçbir günah yoktur. Fakat en fazîletlisi; mümkün olduğunca bir an önce kesmesidir." (İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi Fetvâları; c: 11, s: 934)

Fakat âlimler, borçlu olan kimseyi bir tarafa bırakın, fakir kimseye, Akika kurbanının gerekip-gerekmediği konusunda ihtilaf bile etmemişlerdir. Ayrıca Akika kurbanından daha önce gelen ve daha büyük ibâdet olan hac farızası gibi bir ibâdet bile, borcu ödemekten önceye alınmaz (borç ödenmeden hac farızası yapılmaz).

Bu sebeple, kocanızın mâddî şartları uygun olmadığından dolayı size Akika kurbanı gerekmez.

İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi âlimlerine:

"Bana birden fazla evlat verildiği halde, maddî zorluklar sebebiyle -ki ben, devlet memuruyum, maaşım sınırlıdır ve sadece aylık masraflarıma yetmektedir-, hiçbir çocuğum için Akika kurbanı kesmemişsem,İslâm'a göre çocuklarımla Akika kurbanları hakkında bana düşen görev nedir (ne yapmam gerekir)?"

Diye sorulmuş, bunun üzerine İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi âlimleri şöyle cevap vermişlerdir:

"Durum, sizin de zikrettiğiniz gibi maddî zorluklar sebebiyle ve aldığınız maaşınızın sadece size ve âilenize yetiyorsa, çocuklarınız için Akika kurbanları kesmek sûretiyle Allah Teâlâ'nın rızâsına yakınlaşmamanızda (bunu terk etmeniz) size bir günah yoktur. Çünkü Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

[لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا...] [سورة البقرة من الآية: 286]

"Allah, bir kimseye gücünün üzerinde yük yüklemeyiz."(Bakara Sûresi: 286)

Yine şöyle buyurmuştur:

[وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ ...] [سورة الحج من الآية: 78]

"O (Allah), dînde sizin için bir zorluk kılmamıştır."(Hac Sûresi: 78) (İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi Fetvâları; c: 5, s: 411)

Başka bir âyette şöyle buyurmuştur:

[فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ...] سورة التغابن من الآية: 16

"(Ey mü'minler!) O halde gücünüz yettiği kadarıyla Allah'tan korkun (Allah'tan korkmada güç ve takatinizi harcayın)." (Teğâbun Sûresi: 16)

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den de sâbit olduğuna göre o şöyle buyurmuştur:

[إِذَا أَمَرْتُكُمْ بِأَمْرٍ فَأَتُوا مِنْهُ مَا اسْتَطَعْتُمْ، وَإِذَا نَهَيْتُكُمْ عَنْ شَيْءٍ فَاجْتَنِبُوهُ.] رواه البخاري ومسلم

" Size bir şeyi yapmanızı emrettiysem, ondan gücünüz yettiği kadarını yapın (yerine getirin).Sizi bir şeyden de yasakladıysam, ondan sakının. " (Buhârî; hadis: 7288. Müslim; hadis no: 1337)

Ne zaman bir kolaylık bulursanız, o fiile başlarsınız." (İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi Fetvâları; c:11, s: 436-437)

Yine İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi âlimlerine:

"Bir kimsenin çocukları dünyaya gelmelerine rağmen, fakir bir halde olduğundan dolayı onlar için hiçbir Akika kurbanı kesmedi.Uzun bir aradan sonra Allah Teâlâ onu lütfundan zenginleştirince, çocukları için Akika kurbanı kesmesi gerekir mi?"

Diye sorulmuş, bunun üzerine İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi âlimleri şöyle cevap vermişlerdir:

"Durum, zikredildiği gibi ise, bu kimse hakkında meşrû olan; her erkek çocuk için iki koyun kesmesidir." (İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi Fetvâları; c: 11, s: 441-442)

Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymin'e -Allah ona rahmet etsin-:

"Bir kimsenin birden fazla erkek ve kız çocukları bulunmaktadır. Ya bilgisizliğinden ya da hafife aldığından (tembellikten) dolayı hiçbirisi için Akika kurbanı kesmemiştir.Bu çocuklarından kimisi büyük ise, şimdi bu kimseye ne gerekir?"

Diye sorulmuş, bunun üzerine o şöyle cevap vermiştir:

"Bu kimse, bilgisiz olduğundan veya yarın keserim diyerek hep erteleyip üzerinden uzun zaman geçtiğinden dolayı çocukları için Akika kurbanını şimdi keserse, güzel olur. Akika kurbanını kesmek meşru olduğu (çocukları doğduğu) zaman fakir idi ise, kendisine bir şey gerekmez." ("Açık Kapı Görüşmesi"; c: 2, s: 17-18)

Doğan çocuğu için eşinin (hanımının), kocasının yerine Akika kurbanını kesmesi gerekmez. Ama eğer Akika kurbanını keserse, bu câizdir.

Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- iki torunu Hasan ve Hüseyin'in yerine ikişer koyun kesmiştir.

İbn-i Abbas'tan -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَقَّ عَنِ الْحَسَنِ، وَالْحُسَيْنِ كَبْشَيْنِ كَبْشَيْنِ. [رواه أبو داود والنسائي وصححه الألباني في صحيح أبي داود]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-, Hasan ve Hüseyin için (Akika olarak) ikişer ikişer koç kesti."(Ebu Davud; hadis no: 2841. Nesâî; hadis no: 4219. Elbânî; "Sahih-i Ebî Davud"; hadis no: 2466'da "hadis sahihtir," demiştir.)

İkincisi:

Eğer hac farızanız ile Akika kurbanı çakışırsa (aynı zamana denk gelirse), kesinlikle hac farızası öne alınır.Çocuklarınız büyümüş olsalar bile onların her birisi için Akika kurbanı kesmeniz câizdir.

Dâvetlilere: "Bu ziyâfet, Akika kurbanı yemeğidir" demeniz gerekmez. Dâvetlilerin de sizin bu fiilinize alay etmesi câiz değildir. Çünkü siz, doğru olanı yaptınız. Akika kurbanının etini pişirmeniz ve bunun için insanları dâvet etmeniz şart değildir.Aksine Akika kurbanının etini çiğ olarak dağıtmanız da câizdir.

İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi âlimleri şöyle demişlerdir:

"Akika: Çocuğun doğumundan dolayı yedinci günde, erkek veya kız olsun, onu kendisine bahşettiğinden dolayı Allah Teâlâ'ya şükrün bir ifâdesi olarak kesilen kurbandır.

Akika kurbanı sünnettir. Çünkü bu konuda birçok hadis gelmiştir.

Çocuğu için Akika kurbanı kesen kimsenin, onun etinden yemeleri için insanları evine veya başka bir yere dâvet edebilir veya etini pişirmeden çiğ olarak dağıtabilir veyahut da pişirdikten sonra onu fakirlere, akrabalarına, komşularına, arkadaşlarına veya başka kimselere dağıtabilir." (İlmî Araştırmalar ve Fetvâ Dâimî Komitesi Fetvâları; c: 11, s: 442)

Allah Teâlâ en iyi bilendir.